

Sprawozdanie z konferencji naukowej „Zatrudnienie skazanych. W poszukiwaniu nowego modelu funkcjonowania instytucji izolacyjnych” Wrocław, 25 listopada 2016 r.

GABRIELA PIEKUT

Zakład Prawa Karnego Wykonawczego
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

W piątek 25 listopada 2016 r. na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego odbyła się konferencja naukowa pt. „Zatrudnienie skazanych. W poszukiwaniu nowego modelu funkcjonowania instytucji izolacyjnych”, zorganizowana przez Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej we Wrocławiu oraz Zakład Prawa Karnego Wykonawczego Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Patronat honorowy nad wydarzeniem objął Dyrektor Generalny Służby Więziennej gen. Jacek Kitliński. W konferencji udział wzięło liczne grono przedstawicieli środowiska naukowego, wymiaru sprawiedliwości, Służby Więziennej, samorządu oraz przedsiębiorców, a także działacze i wolontariusze organizacji i instytucji współpracujących z Służbą Więzienną.

Celem organizatorów konferencji było ukazanie wielu problemów i zadań związanych z zatrudnianiem osób pozbawionych wolności. Zwrócono uwagę, że współcześnie zatrudnienie należy ujmować w znacznie szerszej perspektywie — jako element spełniający jednocześnie różne funkcje

i zdolny do realizacji rozmaitych celów. Podkreślono, że obecnie praca skazanych nie tylko stanowi jeden z podstawowych środków oddziaływania penitencyjnego, lecz także pełni funkcję czynnika operacyjnego zarządzania jednostką penitencjarną na różnych jego szczeblach (od bezpieczeństwa zakładów karnych, przez ich sytuację ekonomiczną, aż po społeczne funkcje związane z realizacją zadań kary kryminalnej). Dostrzeżenie złożonej roli i zadań pracy skazanych oznacza potrzebę poszukiwania takich rozwiązań, które umożliwią podjęcie maksymalnej ilości działań w tym zakresie¹. Konferencja zorganizowana przez Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej we Wrocławiu oraz Zakład Prawa Karnego Wykonawczego Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego miała otworzyć przestrzeń do dyskusji nad nowym modelem funkcjonowania instytucji izolacyjnych.

Po uroczystym powitaniu zgromadzonych gości przez Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej we Wrocławiu płk Tomasz Raczka oraz Kierownika Zakładu Prawa Karnego Wykonawczego Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego dra hab. Tomasza Kalisza prof. UWr nastąpiła ceremonia otwarcia konferencji, w której głos zabrał Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego prof. dr hab. Adam Jezierski, Dziekan Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego prof. dr hab. Karol Kiczka, Wojewoda Dolnośląski Paweł Hreniak oraz — w imieniu Dyrektora Generalnego Służby Więziennej — Dyrektor Biura Penitencyjnego Centralnego Zarządu Służby Więziennej płk Andrzej Leńczuk.

Pierwszą część obrad otworzyło wystąpienie prof. dr hab. Grażyny Szczygieł z Uniwersytetu w Białymstoku, poświęcone standardom międzynarodowym dotyczącym zatrudniania osób pozbawionych wolności, ze szczególnym uwzględnieniem Europejskich Reguł Więziennych oraz Reguł Mandeli (Wzorcowych Reguł Minimum Postępowania z Więźniami). Następnie głos zabrała dr hab. Barbara Stańdo-Kawecka, prof. UJ, która dokonała prawnoporównawczej analizy wybranych aspektów wykonywania pracy przez skazanych odbywających karę pozbawienia wolności w krajach europejskich. Międzynarodowy panel konferencji

¹ M.in. zadań resocjalizacyjnych, celów ekonomicznych, zadań edukacyjnych i zdrowotnych czy wzmocnienia stanu bezpieczeństwa w jednostce penitencyjnej i zapobiegania demoralizacji skazanych.

zamknął wykład Dyrektora Aresztu Śledczego w Libercu płka Jana Hladika. Przedstawiciel Czeskiej Służby Więziennej wygłosił referat na temat czeskich doświadczeń związanych z zatrudnianiem skazanych oraz przedstawił stosowane w Republice Czeskiej rozwiązania w zakresie zatrudniania osób pozbawionych wolności. Pierwszy panel zamknęło wystąpienie Dyrektora Biura Penitencjarnego Centralnego Zarządu Służby Więziennej płka Andrzeja Leńczuka. W swoim przemówieniu zwrócił szczególną uwagę na korzyści płynące z zatrudniania osób pozbawionych wolności, a także na potrzebę objęcia zatrudnieniem jak największej liczby skazanych. Poruszona została również kwestia wprowadzonego przez Ministerstwo Sprawiedliwości programu „Praca więźniów” składającego się trzech filarów: budowy 40 hal produkcyjnych przy zakładach karnych, rozszerzenia zakresu możliwości nieodpłatnej pracy na rzecz samorządów oraz wprowadzenia ulg dla przedsiębiorców zatrudniających więźniów.

Tematyka drugiej części konferencji dotyczyła praktycznych aspektów pracy osób odbywających karę pozbawienia wolności. Na początku tej części wyświetlona została multimedialna prezentacja poświęcona zatrudnianiu osób umieszczonych w jednostkach penitencjarnych na Dolnym Śląsku. Następnie Dyrektor Aresztu Śledczego w Dzierżoniowie ppłk Ireneusz Placenty przedstawił bariery praktyczne i formalnoprawne w zatrudnianiu skazanych. W dalszej części swojego wystąpienia prelegent zwrócił uwagę na potrzebę wprowadzenia mechanizmów ułatwiających zatrudnienie osób pozbawionych wolności. Drugi referat w tej części konferencji wygłosiła Specjalistka Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej we Wrocławiu kpt. Dominika Kwiatkowska-Dąbrowska, która omówiła kwestię praktycznych aspektów zatrudnienia skazanych w jednostkach penitencjarnych na terenie Dolnego Śląska, a także dynamikę zatrudnienia skazanych w ostatnich latach. Ostatnim prelegentem był dr hab. Tomasz Kalisz prof. UW, który podsumował rozważania, jakie miały miejsce w toku konferencji, przedstawiając zadania, możliwości i bariery pracy skazanych w warunkach izolacji penitencjarnej. W swoim przemówieniu zaakcentował on konieczność wielopłaszczyznowego postrzegania zatrudnienia i traktowania go jako instytucji zdolnej do pełnienia różnych funkcji oraz realizacji rozmaitych celów. Zwrócił też uwagę na konieczność przekształcenia dotychczasowego systemu zatrudniania w kierunku aktywnego zarządzania i samodzielnego poszuki-

wania najbardziej korzystnych rozwiązań, opartego na szerokiej anatomii w zakresie uprawnień do podejmowania kluczowych decyzji dotyczących zatrudniania skazanych.

Konferencję zamknęli: Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej we Wrocławiu płk Tomasz Raczyk oraz Kierownik Zakładu Prawa Karnego Wykonawczego Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego dr hab. Tomasz Kalisz, prof. UWr, dokonując posumowania obrad, w trakcie którego wskazali kluczowe kwestie oraz tezy stawiane przez prelegentów, a także uczestników dyskusji.

Warto zauważyć, że podczas obrad dokonano prezentacji międzynarodowych doświadczeń w zakresie zatrudniania osób pozbawionych wolności oraz zaprezentowano krajowe rozwiązania w tym zakresie. Co więcej, rozważania na temat pracy osób pozbawionych wolności przedstawiono nie tylko z perspektywy teoretycznoprawnej, lecz także praktyki. Dzięki temu przyjęta przez organizatorów konferencji formuła obrad pozwoliła na wieloaspektowe przedstawienie problematyki zatrudnienia osób odbywających karę pozbawienia wolności oraz dała podstawy do podjęcia ożywionej dyskusji nad usprawnieniem modelu funkcjonowania instytucji izolacyjnych w tym zakresie.